

BEWAAR HET PAND

Uitgave tot bevordering van de handhaving der oude Gereformeerde beginselen
verschijnt eens in de veertien dagen

Kommissie van redactie:

Ds. M. Baan, Zeist; Ds. G. Blom, Meerkerk; Ds. H. C. van der Ent, Katwijk aan Zee; Ds. R. Kok, Nijkerk; Ds. H. van Leeuwen, Urk; Ds. D. Slagboom, Dordrecht-Centrum; Ds. M. C. Tanis, Sliedrecht-Centrum; J. van Heteren, Sliedrecht-Centrum en Joh. van der Lee, Alphen aan den Rijn.

Redactie:

Ds. G. Blom, Prinses Marijkeweg 13, Meerkerk. Telefoon 01837-357

Administratie:

Joh. van der Lee, Kwartelstraat 74, Alphen aan den Rijn, tel. 01720-3814, postrekening 704350, t.n.v. de administrateur van „Bewaar het pand” te Alphen aan den Rijn. Abonnementprijs f 8,- per jaar. Abonnementprijs voor de Verenigde Staten en voor Canada 4 dollar per jaar. Advertenties f 0,20 per m.m. Bij kontrakt korting.

Is het werkelijk reddeloos?

Of is er in Mij geen kracht om uit te redden?

Jesaja 50 : 2m

Hij, die deze vraag doet aan Israël in ballingschap, is de Heere, Jehova, zie vers één. Dat is de getrouwe verbondsGod, die nooit laat varen het werk Zijner handen. Zeker, het zucht wel in ballingschap om zijn zonden. Doch de band tussen de Heere en Israël was niet geheel doorgesneden.

Hij heeft het niet geheel losgelaten, ook al zou Sion dit menen, in twijfel. Het vormt zulk een verkeerde gedachten van Hem, meet Hem af naar zich zelf. Als zij geen uitkomst zien, denken zij, dat de Heere óók niet redden kan. In ongeloof wordt God zo klein voor ons. Neen de Heere heeft de scheidbrief niet gegeven, gelijk een man, de willekeur van zijn vrouw moede geworden, haar uit de huwelijksbetrekking loslaat. Met eerbied gezegd, God ontdoet Zich nooit meer van Zijn volk.

Dan zou Hij Zichzelf verloochenen moeten. Al is het om Zijn zonden naar Babel gezonden, er is, en dit is tot vertroosting, van des Heeren wege nog redding voor een volk, dat in boete en berouw voor Hem buigt. Zo komen hier de vragen: „Is Mijn hand dus gans verkort geworden, dat Zij niet verlossen kan?” „Of is er in Mij geen kracht om uit te redden?” Hier buigt God, in Zijn nederbuigende goedheid, vragend tot dit volk neer. Kunt u het vatten? Dat is om te wonderen.

Het wordt in de ontdekkende en ontgrondende weg des Geestes voor de ziel wel radeloos. Als Hij haar voor de spiegel der Wet plaatst, zij haar onheiligheid tegenover Zijn heiligheid ziet, wordt het aan haar zijde een afgesneden zaak. Deed zij eerst nog veel op gemoedelijkheden, gestalten en gebeden, nog veel op het werkverbond. Had zij nog weinig of geen verstand, dat het in het genadeverbond alles uit genade geschiedt. Als de Heilige Geest voor de spiegel der Wet stelt, overtuigt van zonde, gerechtigheid en oordeel, wordt het een hopeloze zaak in haar geestelijke ballingschap. Al Gods golven en baren gaan over haar heen. Dan leert zij zich opgeven als reddeloos verloren. Dat tracht de duivel ook wijs te maken. Wat wordt dan ingeleefd, dat zij dood is in zonden en misdaden, in dodelijke onmacht ligt. Kon zij eerst nog bidden, bijbellezen, kerkgaan, daar doet zij nu ook niets meer mee. Dit redt haar niet. De grond verliest Zij er uit. Wat een bange toestand. Zij heeft geen staat en stand voor God. Geen vaste rots onder de voeten. Moedeloos zit de ziel neer, in haar breuk met God, en haar schulden-last, die haar drukt. Zij leert, geen kracht te hebben, zichzelf te verlossen uit de banden der zonden en des doods, het geweld des duivels. Zij beleeft Ps. 142 : 4 berijmd. Lees maar. De duivel kan een ontdekte, die met het schuldprobleem tobt, niet weet, hoe het opgelost moet komen, zo benauwen. Dan doet de angst der hel alle troost missen. Zij weet nog niet, dat achter de dood het leven ligt. Het is voor haar waarneming reddeloos verloren. Het oog is er eerst nog niet voor geopend, dat bij God geen ding onmogelijk is. Dat bij Hem uitkomsten zijn zelfs tegen de dood. Ach, Zijn wet en recht veroordelen haar. Zij heeft dan meer met een richtend, dan met een genadig God te doen. De Borg is nog achter het recht Gods verborgen. Zij heeft er geen oog voor, dat geen zonde-schuld

zo groot is, of Hij kan en wil ze vergeven. Zie dan juist is het de tijd voor God om te werken. De Profeet mocht de troostelozen niet aan zichzelf overlaten. Hij moet ze opbeuren. Zou voor Jehova iets te wonderlijk zijn? Hij is zo majesteitelijk! Hij had toch vroeger ook van de Egyptische slavernij verlost. Hij is almachtig en kan van zo grote nood en dood verlossen. Zou Hij zulk een ziel, die in grote nood verkeert niet kunnen en willen uitredden? Reddeloos? Zeker, wel uit zichzelf.

Neen, niet als het oog des geloofs gericht wordt, bij Geesteslicht, op de grote Redder, al is de nood en de schuld nog zo groot. Als de Heere daar het geloofsoog voor ontsluit, gaat er een andere wereld open. Heerlijk achter het geheim te komen van de verlossende liefde Gods in Christus. Bernarde Sioniet, deze vraag is hier ook voor u gedaan, door God zelf, waarin Hij u een blik wil geven in Zijn liefhebbend zondarshart. Hij geve u het geloofsoog te richten op Hem, die de Almachtige en Onwankelbare is. Hij leide u door Zijn Geest in, in Zijn verlossende liefde in Christus. Ongetroosten, door onweder voortgedrevenen, al bent u radeloos, u bent niet reddeloos. Of God zou geen God moeten zijn. Hij heeft Zijn veel geliefde Zoon tot een Redder en Goël gegeven uit Zijn eeuwige liefde, om reddelozen te redden. Die heeft de zonden Zijns volks op Zich genomen. Hij voldeed het recht en de Wet Gods, die ons veroordelen. Hij is in de verlorenheid van Zijn volk afgedaald. Hij heeft Zijn ziel gegeven tot een rantsoen voor velen.

Hij is de Held, bij Wien God hulp beschoren heeft. Hij heeft satan de kop vermorzeld; hem, die het geweld des doods had, teniet gedaan. En nu vraagt de Heere zo beschamend, zelfs uw twijfel en ongeloof bestraffend, ongeloof is zonde, doch óók zo zeer bemoedigend, hoopgevend; „Of is er in Mij geen kracht om uit te redden?” Is mijn hand verkort geworden, dat zij niet verlossen kan? „Dat dit woord door de genadebediening des Geestes u opbeure, moed geve. Hij is de Heere, Jehova, de Drieënige, de Almachtige. De Heere ontsluit uw oog des geloofs in uw onmogelijkheid, voor Zijn mogelijkheid. Acht dit toch niet gering. Dan gaat Hij verder zeggen, wat Hij in Zijn almacht doet. Hij redt het verlorene en reddeloze in zichzelf.

Allen die gered worden, hebben er zelf niets aan toegedaan, maar zijn uit vrije genade in Christus gered. Kan deze tedere vraag van Hem, uw hart niet vertederen, heerlijke moed inspreken, blijde verwachting geven? Of kent gij u zelf nog niet radeloos en alzo reddeloos? Hebt gij hier nog niets mee te doen? Dat is erg, heel erg. Gij allen, jong en oud, moet gered worden. Het is hier de genadetijd. Straks niet meer. Wederom: Reddeloos. Och, het leven is en blijft hier strijd, zelfs voor een geredde ziel. De moeilijkheden van het leven zijn groot en veel. Hij heeft hier ook tijdens, dat de Heere zich weer verbergt, nergens bij kan. Dan moet de Heere weer de eerste zijn die overkomt.

Ziel, weet gij dikwijls ook geen raad, als uw weg van voren en van achteren is bezet, opzij ingesloten, zo eenzaam en verlaten? Er is geen gemeenschap, geen geloofsoefening. Dan komt de Heere wel eens Zijn kind soms zelfs in dagen van ernstige langdurige heid, gij de moed schier opgeeft: „Of is er geen kracht om uit te

VAN DE ADMINISTRATIE

Voor ditmaal wil ik beginnen met mijn dank uit te spreken voor de lange brief, die ontvangen werd als antwoord op mijn schrijven van een abonnee te H. Ik kan mij heel goed indenken, dat een dergelijk besluit veel strijd met zich mede brengt. Het is altijd maar de vraag, kunnen wij onze zaken bij de Heere brengen, dan alleen zullen wij vrede hebben bij het nemen van moeilijke besluiten. Goddelijk onderwijs hebben wij dagelijks nodig, om in 's Heeren wegen geoefend te worden. Wellicht dat wij elkander D.V. op 21 augustus a.s. in Zwolle kunnen ontmoeten.

Hoewel wij de laatste weken slechts enkele giften ontvingen, (totaal f 36,—) waarvoor wij de gevers(sters) hartelijk dank zeggen, mochten wij twaalf nieuwe abonnees noteren. Als een bijzonderheid vermelden wij, dat een abonnee die veel waardering voor ons blad heeft, ons zes nieuwe adressen toezond. Mogen wij dit stellen als een voorbeeld ter navolging? Uit ontvangen correspondentie bleek bij vernieuwing dat de Heere de lezing van ons blad wil zegenen; hoe gaarne zouden wij het alles beantwoorden, wat ons niet doenlijk is. Wees er van overtuigd, dat het ons alles bemoedigt in ons vele werk. Bij de voortduur blijven wij ons blad „Bewaar het Pand” bij U allen aanbevelen, Gironummer is 704350 t.n.v. Adm.: Bewaar het Pand. Kwartelstraat 74, Alphen aan den Rijn.

v. d. L.

redden?” Wat geeft gij daar voor antwoord op? Strijdt hier soms geloof en ongeloof om de voorrang in uw hart? Is hier uw naam genoemd, dat gij bij tijden geen uitkomst ziet? Kent gij ook deze vragen des Heeren? Heeft Hij zelf door uitreddende daden antwoord gegeven? Wie is een machtig Redder als de Heere uit alle nood. Hebt toch grote, goedertieren gedachten van Hem. Laat Zijn liefde in Zijn nederbuigend vragen uw hart vertederen. Zalig, die dan ervaren mag: „Gans hulpeloos tot Hem gevloeden, zal Hij ten Redder zijn.” Hij schenkt hulp, Hij redt keer op keer en stelt straks, verlost uit geestelijke ballingschap, in het Kanaän der eeuwige rust, waar het lied der verlossing eeuwig wordt gezongen.

Ds. v. Doorn.

Besprekingen van de Heilige Oorlog

5

En nu, o inwoners van dit vermaarde Mensziel, opdat ik wat meer bijzonder tot u spreek, gij zijt geen vrij volk, maar wordt in banden en slavernij gehouden door een droevig dreigement. En dat om geen reden dan deze: Gelijk Ik het hebben wil, zo zal het zijn. En is het niet droevig te denken dat dezelfde zaak, die u verboden is, u wijsheid en eer zou brengen zo gij ze maar genieten mocht. Want dan zouden uw ogen geopend worden en gij zoudt God gelijk zijn.

Nu de zaak zo staat (zeide hij), kondt ge wel door enig vorst in groter slavernij gehouden worden, dan gij ten deze dage zijt? Gij zijt in overheersing, ge ligt bezwachteld in veel ongelukken, gelijk ik aangetoond heb. Want wat is groter slavernij dan in blindheid gehouden te worden? Zal u de rede zelfs niet eren dat het beter is ogen te hebben, dan die te missen, in vrijheid te leven dan in een duistere stinkende spelonk opgesloten te zijn?

Juist terwijl Diabolus deze woorden sprak tot Mensziel, schoot één der helse geesten op Kapitein Tegenstand, terwijl hij in de poort stond, en bracht hem een dodelijke wond in zijn hoofd toe. Zodat hij tot verbaasdheid van de inwoners en tot aanmoediging van Diabolus, morsdood over de muur viel. Door te luisteren naar satan komt men

onder, de invloed van zijn geredeneer, maakt ons machteloos en krachteloos omtrent het volharden in het goede. Hier is het zwaard van het Woord ons uit de hand gevallen.

Toen Kapitein Tegenstand nu gedood was, terwijl hij was de enige krijgsman, die ze binnen de stad hadden, was het arme Mensziel gans ontbloot van alle moed. Het had ook in het minst geen hart meer om tegenweer te bieden. Maar 't was alles de duivel zou kunnen wensen.

Toen presenteerde zich Mr. Kwaderust, welke Diabolus met zich gebracht had onder de naam van Al-in-ruste, die zijn woordvoerder werd. Deze trad toe om met de stad Mensziel te spreken. Zijn rede luidde omtrent als volgt: Edele Heren! 't is mijns Meesters geluk op deze dag zo een stil en vredig gehoor bij u te vinden. En wij hopen, dat we u zullen overreden om een goede raad aan te nemen. Mijn Meester heeft een zeer grote liefde voor u en schoon hij, gelijk hij zeer wel weet, gevaar loopt om in Koning El-Schaddai's ongunst te vallen, zo zal echter de liefde die hij u toedraagt, hem nog meer doen ondernemen dan dit.

't Is ook niet nodig een woord meer te gebruiken tot bevestiging van wat hij gezegd heeft, wijl ieder woord voor zichzelf spreekt. De naam van de boom maakt een einde aan 't ganse verschil in deze. Ik zal er derhalve thans met u door 't consent van mijn Meester dit alleen van zeggen: Overlegt slechts zijn woorden.

Met een geweldige ophef sprak Diabolus nu, want met de eerste overwinning begon hij steeds meer ingang te verkrijgen in de stad Mensziel.

Overlegt slechts de woorden van mijn Meester, ziet dan de boom en zijn veelbelovende vrucht aan. Bedenkt ook, dat ge nog maar weinig weet en dat dat het middel is om meer te leren. En zo uw begrip door zulk een goede raad niet overreed wordt om die aan te nemen, zo zijt gij de lieden niet die ik meende te vinden.

Hoe is het mogelijk dat wij naar zulk een helse leugentaal hebben kunnen luisteren, terwijl de Heere ons geschapen had naar Zijn beeld en gelijkenis, dat bestond in kennis, gerechtigheid en heiligheid.

Toen de stedelingen zagen, dat de boom goed was tot spijs en vermakelijk voor het oog, een boom begeerlijk om wijs te maken, deden zij gelijk Kwaderust hun ried; zij namen en aten daarvan. En zie, het kwaad, het rampzalig kwaad der ongehoorzaamheid is moedwillig bedreven. Een kwaad, dat in haar diepte niet is te peilen en in haar lengte niet is te meten, want het strekt zich uit tot in de eeuwige rampzaligheid.

Maar dit en dat moest ik al gezegd hebben, toen Kwaderust deze rede tot de inwoners voerde, zeeg de heer Oprechtheid neder waar hij stond en had geen leven meer in zich over. 't Zij door een schot uit het leger van de reus, of door een schielijke inzinking of hartaandoening, of door de stinkende adem van die oude verrader der ziel Kwaderust, en dat denk ik wel het naast.

Dus stierven die twee brave mannen. Brave mannen noem ik ze, want zij waren het sieraad in de heerlijkheid van Mensziel zolang zij er in waren. Daar bleef nu ook niet één edelmoedige geest in de stad over, zij vielen allen neder, onderwierpen zich Diabolus en werden zijn slaven en vazallen, gelijk gij nog horen zult.

Toen nu dezen dood waren, wat deden de overige inwoners nu? Als mensen die een dwaas paradijs gevonden hadden, gelijk ik tevoren meldde, vielen zij daarop aan, om de woorden van de reus te beproeven. Doende ten eerste 't geen hun Kwaderust ried. Zagen de verboden vrucht aan, overleiden en werden er mee ingenomen. Zij vatten ze aan en aten er van. Maar zodra hadden zij daar niet van gegeten of zij werden er op staande voet dronken van. En kwamen de poorten open te zetten. De Oorpoort en de Oogpoort beide, en lieten Diabolus met zijn gevolg binnen trekken. De goede El-Schaddai ten enenmale vergetende, gelijk ook Zijn wetten en 't oordeel, dat Hij met zulke plechtige bedreigingen daarbij had gevoegd, zo men ze brak.

Diabolus nu, aldus binnen gekomen, marcheerde tot midden in de stad, om zijn overwinning zo zeker te maken als hij kon en merkende, dat de genegenheden van het volk tot hem overhielden, achtte hij het geraten het ijzer te smeden terwijl het heet was.

Derhalve vervolgde hij zijn bedriegelijke redevoering, zeggende: Helaas, mijn arm Mensziel, ik heb u de dienst gedaan door u tot grote eer en vrijheid

te bevorderen. Maar ach! ach! lief Mensziel, nu ontbreekt u een beschermer, want wees verzekerd, dat El-Schaddai zal horen wat er gebeurd is en dat het Hem zal smarten, dat gij Zijn banden gebroken en Zijn touwen van u geworpen hebt. Wat wilt gij dan doen? Wilt ge het gedogen dat u na deze verwijdering uw voorrechten afhandig gemaakt worden? Hoe zult ge u dan redden? Toen zeiden zij allen gelijk tot deze Doornbos: „Heers gij over ons.” En deze beweging nam hij aan en zo werd hij koning van de stad Mensziel.

En zo is het hart des mensen, een lusthof van de Heere, veranderd in een doornbos dat bestemd is voor het eeuwige vuur daar er niet iets goeds van is te maken. Tenzij dat de Heere Zijn ontfermende liefde er in komt te verheerlijken, tot vernieuwing en bekering. Wanneer voor een doorn een dennenboom en voor een distel een mirtenboom zal opgaan. Hierover zullen al de bomen des velds de handen samen klappen.

Nijkerk.

R. Kok.

Brochure ontmoetingsdag

De bestellingen komen binnen. Er is op vele bestellingen gerekend. Er is nog voorraad genoeg. Die wil ik graag spoedig kwijt. De ervaring leert, dat wanneer iemand plaatselijk er zich voor spant gemakkelijk vele exemplaren aan de man worden gebracht. Niet ieder komt er gemakkelijk toe om zelf geld op te sturen, vooral niet, wanneer men daarvoor nog de gang naar het postkantoor moet maken. Het wordt gemakkelijk uitgesteld en van uitstel komt wel eens afstel. Terwijl men toch wel graag het boekje in zijn bezit zou willen hebben. Dit geldt ook de brochure van Ds. Tanis: Het lied in de eredienst, waarvan nog voldoende voorraad is.

Wie wil zijn (of haar) medewerking verlenen? Men stelle zich met mij in verbinding. Het is in het belang van de goede zaak, die we samen willen dienen.

Ds. G. Blom.

Naar de katechisatie

(98)

DE STAAT DER VERHOOGING

Christus' Hemelvaart.

Na Zijn opstanding is Christus nog veertig dagen op de aarde gebleven eer Hij ten hemel is gevaren. Rechters had Jezus na Zijn opstanding direct naar de hemel kunnen gaan, want Hij had Zijn werk op aarde volbracht. In feite behoorde Hij nu als Middelaar bij de hemel. Maar deze 40 dagen hier te blijven was nodig voor Zijn discipelen. „Ik vare op tot Mijnen Vader en tot Uwen Vader”.

Wel was de omgang met hen niet meer zoals vóór Zijn dood, wat betrof Zijn lichamelijke tegenwoordigheid. Hij had nu een „verheerlijkt” lichaam, dat aan geen tijd of ruimte gebonden was. Vandaar dat Christus zo in hun midden was en ook plotseling weer uit hun gezicht verdwenen was.

Wel lezen we, dat Hij bij Zijn verschijning aan Zijn discipelen op de avond van Zijn opstanding met hen at. Doch dit was als een teken voor Zijn jongeren, dat Hij het Zelf was, Dezelfde als vóór Zijn opstanding. Maar voor Hemzelf was eten en drinken niet meer nodig. Zie onze les nr. 87. Het getal 40 is symbolisch gezien het getal van „voorbereiding”. Mozes vertoefde 40 jaar in Midian. Deze jaren dienden tot voorbereiding voor zijn taak. Israël uit te leiden uit Egypte en te leiden door de woestijn. Dezelfde Mozes was 40 dagen en 40 nachten op de berg Sinai; toen hij de wetten van Gods ontving. Israël's reis door de woestijn duurde 40 jaar. Elia bleef 40 dagen bij Horeb en Christus werd 40 dagen verzocht in de woestijn.

Maar let ook hier wel op. Voor Christus was die voorbereidingstijd van 40 dagen na Zijn opstanding niet nodig, gelijk we opgemerkt hebben, maar wel voor Zijn discipelen. Want in die 40 dagen heeft Jezus Zijn opstanding bewezen door Zijn verschijningen. Hij onderwees de Zijnen in de zaken van het Koninkrijk Gods. (Hand. 1:3.) Ook in de noodzakelijkheid van Zijn heengaan naar de hemel ten opzichte van de komst van de Heilige Geest als de andere Trooster.

De hemelvaart van Christus was de TWEEDE trap van Zijn verhoging. Die verhoging betrof dus Zijn Middelaar-zijn. Daarom is van zulk een betekenis, dat Hij werd „opgenomen” in de hemel.

Dit wijst op de daad des Vaders. Zo heeft Christus de „hemel” ontsloten voor Zijn helwaardig volk. Zo is de Borg de „verse” en „levende weg” voor hen.

We moeten nadrukkelijk erop wijzen, dat Christus' Hemelvaart een zichtbaar feit is geweest. Onze Heidelberger zegt: „dat Christus voor de ogen Zijner jongeren van de aarde ten hemel is opgeheven.” Dus: plaatselijk, lichamenlijk en zichtbaar.

Het ongeloof lacht om deze dingen. Wie gelooft nu nog in zulk een leerstuk. Hoe kan dat nu bij zulke enorme afstanden, die onbereikbaar zijn? De moderne theologie wil nu te hulp komen om toch de moderne wetenschap niet af te vallen. Hoe dan? Wel, we moeten de feiten als geestelijke realiteiten zien en symbolisch verklaren. Het gaat niet om het feit, maar om die geestelijke waarden. (Adam, val, opstanding, hemelvaart enz.)

Maar de Kerk gelooft de feiten als volle realiteiten, want zij zijn de vaste grondslagen voor het heil. Daarom is het ook bij de Hemelvaart van Christus van zulk een groot belang te letten op dit „plaatselijk”, „licamenlijk” en „zichtbare”. Ook ten opzichte van de geschilpunten, die zich voordeden na de Reformatie. „Plaatselijk” houdt in, dat tijdens de hemelvaart geen Goddelijke eigenschappen zijn overgegaan op Christus' menselijke natuur, zoals de Lutherse leren. Dan zou de menselijke natuur van Jezus ALOMTEGENWOORDIG zijn geworden. Dan is de hemelvaart geen verandering van plaats geweest, doch van toestand. En dit is een dwaling. We weten, dat hierover een geschilpunt was ontstaan tussen Luther en Calvijn, waarmede beider AVONDMAALS-BESCHOUWING ten nauwste verband hield. Luther leerde, dat door die overgang van Goddelijke eigenschappen op Christus' menselijke natuur Jezus LICHAMELIJK (zij het op onzichtbare wijze) bij en onder de tekenen van brood en wijn in het Avondmaal tegenwoordig is. Calvijn leert, dat Christus tegenwoordig is op een geestelijke wijze, namelijk door geloofsgemeenschap met Christus.

„Lichamenlijk” is Jezus ten hemel gevaren. „Deze Jezus, Die van U opgenomen is in de hemel zal also komen, gelijkerwijs gij Hem naar de hemel hebt zien henenvaren.” Dit zeiden de beide engelen tot de discipelen. Christus is dus lichamenlijk niet meer op aarde.

Is dit een verlies geweest voor Zijn Kerk? Neen. Want „naar Zijn Godheid, Majesteit, genade en Geest wijkt Hij nimmermeer van haar.” (Antw. 47 van Zondag 18.)

En voorts ook hierom geen verlies, omdat Christus in de hemel is TEN GOEDE voor Zijn volk. Hoe dan ten goede? Wel, omdat Hij het Aangezicht Zijns Vaders DE VOORSPREKER is voor Zijn Kerk. Dit feit is van grote troost voor Gods kinderen. Jezus is de Voorspreker bij de Vader om de zaken van Zijn volk daar te bepleiten ter verzoening. Johannes schrijft zo treffend in zijn algemene brief, hfd. 2:1: „En indien iemand gezondigd heeft, wij hebben een Voorspraak bij de Vader, Jezus Christus, de Rechtvaardige.”

Deze Voorspreker of Advocaat spreekt recht. Een hulpeloos volk kan volkomen op Hem aan, op Hem rekenen. Hij zal hen recht doen op hun klacht. Ps. 72. En, Hij is de WELSPREKENDE Advocaat voor dezulken, die wel eens belijden moeten: Ach Heere, ik weet niet hoe ik bidden moet, hoe ik 't zeggen moet, ik ben zo arm en zulk een dwaas en blind schepsel, wil U mij helpen.

En weet U wat van zulk een eeuwige waarde is? Dat deze hemelse Voorspreker het pleit altijd wint! Wanneer? Als 't bij U recht een verloren zaak is geworden.

Heerlijk nu van Christus' hemelvaart.

Onze Heidelberger wijst echter op nog tweeërlei nut, namelijk, dat de Kerk haar vlees reeds in de hemel heeft tot een zeker pand. D.w.z. dit pand is een vaste waarborg voor Gods kinderen, dat zo zeker als Jezus in den hemel is met Zijn vlees (dat toch ook hun vlees is) zo vast is het, dat Hij ook eenmaal hen tot Zich zal nemen. Ja, de Apostel schrijft in Efeze 2: „mede gezet in de hemel in Christus Jezus.”

En dan de derde nuttigheid van Christus' hemelvaart: dat Christus Zijn Geest tot een tegenpand zendt. Jezus heeft dus iets van Zijn kerk in de hemel (hun vlees) en de Kerk heeft in het strijdperk hier iets van Christus, ja, in feite alles,

namelijk Zijn Geest! En door de kracht van die Geest zal zij nu zoeken de dingen die boven zijn, waar Christus is.

Zo wordt dus de Kerk „hemelwaarts” gericht.

Wil dit zeggen, dat zij haar taak op aarde los moet laten en zich niet meer met de aardse dingen moet inlaten? Neen. De Heere Jezus bidt in Zijn volmaakte gebed: „Ik bid niet, dat Gij hen uit de wereld wegneemt, maar dat Gij hen bewaart van de boze.”

Wanneer Gods kinderen vervuld mogen zijn met de dingen die Boven zijn, zullen ze iets van deze dingen meedragen, in hun arbeid, in hun gezin, bij hun kinderen, en waar hun plaats ook is, waarop zij door de Heere gesteld zijn.

De Heilige Geest trekt . . . naar Boven. De wereld en haar begeerlijkheden, de duivel trekt naar beneden. Bijzonder wel in onze tijd, waarin de mens van vandaag zich totaal werpt op het materiële en op het genot. Wie niet meesprekt over Ajax gaat niet mee met zijn tijd. Je moet „horizontaal” denken en de dingen bezien. De godsdienst van vandaag is alleen gericht op het sociale vlak, op de z.g.n. medemenselijkheid.

Helaas leeft de kerk over 't algemeen ook ver van de dingen die Boven zijn. De wereld-zin en de wereldgelijkvormigheid zijn zo schadelijk. Er is zoveel „bedroeven van de Heilige Geest” bij hen, die toch tijden hebben gekend in hun leven van de verborgen omgang met de Heere, van het vervuld-zijn met de dingen die Boven zijn, waar Christus is.

Het mag de bede wel worden: „Ontwaak, Noordenwind, en kom gij Zuidenwind, doorwaai mijn hof, dat zijn specerijen uitvloeien. O, dat mijn Liefste tot Zijn hof kwame en ate Zijn edele vruchten.”

Waarop is uw hart gericht, lezer(es) van onze catechisatie-lessen? Waarheen gaan de uitgangen van uw hart, waarmee is u vervuld? Smeken we om de hart-vernieuwend genade en kracht van de Heilige Geest, opdat we deel mogen krijgen aan dit rijke nut van Christus Hemelvaart. Dan leren we sterven aan de dingen, die geen waarde hebben voor de eeuwigheid en dan worden we vervuld van de dingen, die een eeuwige waarde hebben, van de dingen die Boven zijn.

Zij of worde psalm 119 : 3 (ber.) onze levensbede. Urk. v. L.

Ontmoetingsdag

VAN VRIENDEN VAN BEWAAR HET PAND

D.V. zaterdag 21 augustus 1971 in het kerkgebouw van de CHR. GEREK. KERK TE ZWOLLE, Thorbeckegracht 37

Aanvang:	morgensamenkomst 10.30 uur
Opening:	Ds G. Blom
Spreeker:	Ds H. C. van der Ent Onderwerp: Jeugd en Woord
Sluiting:	Ds P. Beekhuis
	PAUZE
Aanvang:	middagsamenkomst 14.00 uur
Opening:	Ds M. S. Roos
Spreeker:	Ds H. van Leeuwen Onderwerp: Belijden en beleven
Sluiting:	Ds R. Kok

Allen welkom!

ATTENTIE

THEMA-DIENSTEN

Tot de moderne vormgeving van de Woordverklaring behoort ook de vraag naar z.g.n. „thema-diensten”.

Daaronder wordt dan verstaan, niet een preek met thema en verdeling, zoals wij die kennen, maar een toespraak over een bepaald onderwerp dat daarna in een brede discussie moet worden doorgesproken. Onderwerpen als mondigheid, medemenselijkheid, ontwikkelingshulp, oorlogsvraagstuk en vooral al wat met „sex” verband houdt, zouden dan de aandacht moeten vragen.

't Is bekend dat vele catechisaties op deze thema's reeds zijn afgestemd. Zo werd de klacht van een Vader gehoord, dat zijn kinderen vol waren over al de problematiek rondom de genoemde thema's, maar dat zijn kinderen niets, letterlijk niets werd geleerd omtrent de geloofsleer, en omtrent de enige troost voor het leven en voor het sterven. Hier valt duidelijk een onderwaardering van het Woord Gods te constateren. Een onderwaardering tevens van de ambtelijke bediening van het Woord van God.

Des te duidelijker komt dat uit als men stelt, dat deze thema-diensten verzorgd zouden moeten worden door de predikant in samenwerking met verschillende van zijn gemeenteleden! De z.g.n. „mondigheid” van de gemeente zou daarin dan tot uiting moeten komen.

Wat er zo van de ambtelijke Woordbediening terecht komt laat zich raden. Wij krijgen dan een wetenschappelijk (?) opgebouwde toespraak naar de zin en mening van de mens, maar niet naar de zin en mening van de Heilige Geest! 't Wordt een toespraak naar het verstand van Jeruzalem, maar niet naar het hart van Jeruzalem. En dan de z.g.n. vrije discussie na de „toespraak-preek” . . . Wat zou er dan nog van „de schrik des Heeren” zijn overgebleven?

Hoe arm wordt de kerk als zo de preek als ambtelijke Woordbediening wordt gedevalueerd! Ambtelijke Woordbediening immers wil zeggen, niet spreken naar de zin en mening van de mens, maar spreken naar de zin en mening van de Heilige Geest. Ambtelijke Woordbediening immers wil zeggen te spreken namens en in opdracht van de

grote Ambtsdrager, Die zijn dienstknechten roept, en ze ook bekwaamt, om dat woord te spreken wat Hij, en niet de mens, wil dat gesproken zal worden. „Om een blijde boodschap te brengen de zachtmoedigen, om te verbinden de gebrokenen van hart, om de gevangenen vrijheid uit te roepen, en de gebondenen opening der gevangenis. Om uit te roepen het jaar van het welbehagen des Heeren, en de dag der wrake onzes Gods, om alle treurigen te troosten. Om de treurigen Zions te beschikken dat hun gegevens worde sieraad voor as, vreugdeolie voor treurigheid, het gewaad des lofs voor een benauwde geest, opdat zij genaamd worden eikenbomen der gerechtigheid, een planting des Heeren, opdat Hij verheerlijkt worde”.

Ambtelijke Woordbediening is vooral het hanteren van de sleutelen des hemelrijks. De prediking van dood en leven, van eeuwig wel en eeuwig wee.

„Gij nu, o mensenkind — zo sprak de Heere tot Ezechiël — Ik heb u tot een wachter gesteld over het huis Israëls; zo zult gij het woord uit Mijnen mond horen, en hen van Mijnentwege waarschuwen. „Zegt de rechtvaardige dat het hem wel zal gaan . . . wee de goddeloze, het zal hem kwalijk gaan.” Is dat niet het thema, dat God aan al Zijn dienstknechten geeft? Onze Catechismus spreekt dan over de opening van het koninkrijk der hemelen voor allen die de beloften des Evangelies met een waar geloof aannemen; openlijk mag dezulken worden betuigd, dat God een God is, die in Christus de zonden vergeeft. De ongelovigen echter, en die zich niet van harte tot God bekeren, moet verkondigd en openlijk betuigd worden, dat de zondaars Gods en de eeuwige verdoemenis op hen ligt, zolang als zij zich niet bekeren, naar welk getuigenis des Evangelies God zal oordelen, beide in dit, en in het toekomstige leven.

Tegenover de roep om een moderne vormgeving van de dienst des Woords, blijve ons dus goed voor ogen de waarde en betekenis van de Ambtelijke Woordbediening, zoals de Heere dat vraagt in Zijn Woord. Veel voorbeelden zouden te geven zijn, dat de Heere deze ambtelijke Woordbediening ook zegenen wil tot ontdekking, tot vertroosting, tot onderwijzing, tot een opwassen in de kennis en in de vreze Gods. Wat in de binnenkamer overdacht en beleefd werd, wordt dan vaak op de kansel gepredikt. Wonderlijk kan de Heere dan werken door middel van Zijn Geest en Woord.

Een ernstig symptoom van de vervlakking onzer dagen is daarom ook dit, dat de Woordbediening al meer en meer in discrediet komt. Dat de kerkgang al meer en meer afneemt. Dat de kerk soms nog even „langs de weg” bezocht wordt, voordat men in zomerse dagen zich uit gaat leven in de bossen of langs de stranden. Geen catechismus-prediking meer — zoals wij een vorige maal hoorden — geen gewone Woordbediening meer, maar thema-diensten en discussiegroepen, het zijn beide verschijnselen van de tekenen der tijden, die de mens al meer en meer losser doet worden van het profetische Woord, dat zeer vast is, en waarvan de Heere zegt, „gij doet wel als gij daarop acht geeft, als op een licht schijnende in een duistere plaats, totdat de dag aanlichte en de morgenster opga in uwe harten.”

Toen de rijke man in de hel zijn ogen ophief, zijnde in de pijn, zag hij Abraham en vroeg een boodschap te zenden naar zijns vaders huis, dat zij toch niet zouden komen in die plaats der pijniging. En wat was het antwoord?

„Zij hebben Mozes en de Profeten, dat zij die horen”, indien zij Mozes en de Profeten niet horen, zo zullen zij ook, al ware het dat er iemand uit de doden opstond, zich niet laten gezegen”.

M. Baan.

Voor de jeugd

Beste jongelui.

Het viel jullie de vorige keer natuurlijk wel erg tegen, dat er maar een half artikel in het blad was opgenomen van jullie vriend Ds. Van der Ent. Dat is te begrijpen. Ik heb nog getracht met de drukker een weg te vinden om het hele artikel een plaats te geven zonder aan de overige inhoud afbreuk te doen, maar dat bleek niet mogelijk. Ds. Van der Ent heeft daar begrip voor. Ik hoop van jullie ook. Ds. Van der Ent verzocht mij uitdrukkelijk jullie te vragen eerst het stuk, dat in het vorige nummer werd opgenomen, nog eens na te lezen en daarna het stuk, dat nu volgt als tweede gedeelte van het ene artikel. Nu komt dus wat jullie vriend verder schreef.

B.

Wat heeft God ons dan geopenbaard? God heeft ons geopenbaard, dat Hij geen lust heeft in de dood van de zondaar, maar daarin dat Hij leven zal en zichzelf zal bekeren tot de Heere. Ik heb er ten deze nog eens op na gelezen wat er staat in Ez. 33:11. Het is wel de moeite waard om daar even notitie van te nemen: „Zeg tot hen: Zo waarachtig als Ik leef, spreekt de Heere HEERE, zo Ik lust heb aan de dood des goddelozen! Maar daarin heb Ik lust, dat de goddeloze zich bekere van zijn weg en leve. Bekeert u, bekeert u van uwe boze wegen, want waarom zoudt gij sterven, o huis Israëls?”

Dit is, dacht ik, toch wel heel sterk gezegd. En dan niet door een dominee, die vanwege zulk een uitspraak door sommigen in een verdachte hoek geplaatst zou kunnen worden, maar door God Zelf. God maakt hier aan het oude bondsvolk toch wel heel duidelijk Zijn lust, dat is Zijn begeerte, dat is Zijn wil, bekend.

Nu, jongens en meisjes, dat deed de Heere nu ook toen jullie gedoopt werden. Toen maakte Hij bekend, dat Hij ook in jullie dood geen lust had. Hij beloofde je alles te zullen geven, wat tot je zaligheid van node was.

Doch Hij deed niet alleen rijke toezeggingen in de doopsbeloften, maar Hij stelde ook eisen. En dat is Zijn recht, Hij heeft als Schepper het recht aan alle mensen de eis der bekering te stellen. Maar Hij heeft daartoe wel in het bijzonder het recht, t.o.v. de gedoopten.

En wat eist de Heere dan?

Ach, jullie hebben dat al zo menigmaal gehoord. Steeds wanneer er kinderen worden gedoopt, worden de eisen weer voorgelezen. Dat is maar niet een formaliteit zonder meer. Neen, dat heeft diepe zin, voor allen die het horen. Men wordt er dan steeds weer aan herinnerd, wat God eist.

Wat is de Heere toch goed en eindeloos lankmoedig als Hij ons steeds weer aan de *bondsplicht* herinneren wil, opdat we het maar niet zouden vergeten, opdat we het maar nooit zouden vergeten, wat we jegens de Heere verplicht zijn.

„Wij worden dan door de Doop van Godswege vermaand en verplicht tot een nieuwe gehoorzaamheid, namelijk, dat wij dezen enigen God, Vader,

Zoon en Heilige Geest, aanhangen, betrouwen en liefhebben van ganser harte, van ganser ziele, van gansen gemoede, en met alle krachten, de wereld verlaten, onze oude natuur doden en in een nieuw Godzalig leven wandelen."

Het is niet de bedoeling om dit nu allemaal breedvoerig te gaan bespreken, daar we er alleen op willen wijzen, hoe onze houding in de wereld moet zijn. En dan kan een ieder zijn plicht van Godswege vernemen, door de Doop. *We moeten namelijk de wereld verlaten.* Dat wil natuurlijk niet zeggen, dat we van de wereld af moeten lopen, want dat kan niet. Het wil ook niet zeggen, dat we de wereld uit moeten gaan, door b.v. een eind aan ons leven te maken. Want dat mag niet.

Het wil heel eenvoudig dit zeggen, dat we de wereld met al zijn begeerlijkheden de rug toe moeten keren. De goddeloze wereld, daar mogen we ons vermaak niet in hebben en zoeken.

We moeten de zonden haten en vlieden, terwijl we midden in de wereld staan. Dan behoeven we niet altijd te preken. Dat zou dan inderdaad wel eens paarden-voor-de-zwijnen-werpen kunnen zijn. Maar we zullen dan ook niet altijd kunnen zwijgen.

Zeker niet, als de liefde in het hart tot de Heere aanwezig is. Dan zal men vanuit de liefde tot de Heere, de vreeze des Heeren beoefenen. En de vreeze des Heeren is rein. Die bewaart voor de zonde en die neemt het op voor Gods Naam en eer.

Zo mocht nu Samuel leven. Die werd te midden van een wereld vol ongerechtigheid en een tempel vol zonden, groot bij de Heere.

Wat is het groot, jongens en meisjes, als jullie zo groot bij de Heere zouden mogen worden. Dat kan, als er liefde in jullie harten tot de Heere is. En nu is de liefde niet uit ons. De liefde is uit God. Ik zou zeggen: Gelukkig! Want nu is het daar te verkrijgen. Zoekt daarom maar veel het aangezicht des Heeren, met de bede, of Hij Zijn liefde in jullie harten uit wil storten. De Heere wekt daar Zelf toe op, als Hij zegt: Doe uwen mond wijd open, en Ik zal hem vervullen. Ps. 81:11b.

Als je dit mag verstaan, dan worden er heel veel vragen opgelost. Dan komt men kinderlijk, dat is als een klein kind, bij de Heere terecht. En indien gij niet wordt gelijk de kinderkens, gij zult het koninkrijk Gods geenszins ingaan.

Ik hoop, dat jullie zo, in de vreeze des Heeren, je plaats in de wereld zult weten in te nemen. Dan zal de Heere jullie Zelf tot een Leidsman wezen en leren hoe je wandelen moet. Zie Ps. 25:6. Jullie kennen deze Psalm toch wel (berijmd)?

Want ten deze hapert er bij de jeugd tegenwoordig ook nog al wat. Of moet ik misschien zeggen: Bij de ouders?

Ik hoop dat ik van jullie betere dingen mag verwachten.

Jullie aller vriend Ds. H. C. v. d. Ent

MARTELAREN-BOEK

Er worden pogingen aangewend om dit boek opnieuw uit te geven. Naar we vernamen hebben zich al vele belangstellenden voor een exemplaar daarvan opgegeven, maar nog niet voldoende om tot een financieel verantwoorde uitgave te komen. Het gaat om de Historie der Martelaren, die om de getuigenis der evangelische waarheid hun bloed gestort hebben. De titel is nog veel langer. De oorspronkelijke uitgave is van Adrianus Haemstadius. Daarna zagen verschillende uitgaven het licht. Die zijn uitverkocht en alleen tweede hands te verkrijgen. Het is een belangrijk werk, dat men niet in een keer uitleest, maar zich wel leent voor onderzoek en de belangstelling zeker gaande kan maken voor het lijden van velen, die getrouwd geweest zijn tot in de dood.

Wanneer het tot een uitgave komt zal een exemplaar wel f 90,— kosten, maar daar heeft men dan ook een boek voor van 1100 blz. van groot formaat.

Indien men hier interesse voor heeft, kan men zich daarvoor aan mij opgeven.

Ds. G. Blom.

Boekbespreking

Dr. J. Koopmans *KLEINE POSTILLE*

Uitgave van W. A. de Groot Goudriaan

Prof. Dr. S. F. H. J. Berkelbach van der Sprenkel schrijft een woord vooraf en prijst het boek. De eerste druk ver-

scheen in 1937, de 2e in 1949. Nu hebben we dan al de 3e druk gekregen, wel een bewijs, dat dit werk bij velen ingang gevonden heeft en dat er nog vraag naar is. Het is een boek voor predikanten, die er teksten in kunnen vinden voor preken en met allerlei gedachten, die de schrijver naar voren brengt, winst kunnen doen. Men moet wel kritisch zijn ingesteld. We missen wat naar onze mening in een preek niet gemist kan worden, namelijk de aansluiting met het leven des geestes, zoals de Heere dat Zijn kinderen leert.

De Chr. Enc. schrijft omtrent Dr. Koopmans o.a. het volgende: Hij promoveerde op een onderzoek naar het oud-Chr. dogma in de theologie der Reformatoren, schreef een boek over de Ned. Geloofsbelijdenis, ten behoeve van studieklassen in de N.C.S.V., publiceerde voorts tal van artikelen, waarin zijn reformatorisch en kritisch inzicht met overtuiging en beheersing der materie werd voorgedragen. Reeds voor 1940 had hij, leerling van Karl Barth, nauw contact met leidinggevende figuren uit de Bekenende Kirche in Duitsland. Een verdwaalde kogel werd in 1945 oorzaak van de dood van deze zeer begaafde en veelbelovende theoloog. Hij was toen nog geen 40 jaar oud. Er zijn nog 2 bundels postilles verschenen. De prijs is per bundel f 12,50.

Ds. J. Geersing *IS VACCINATIE VAN ONZE KINDEREN TEGEN POLIO VERBODEN?*

Dit is een open brief, geschreven in verband met de polio-epidemie te Staphorst in het voorjaar van 1971. De schrijver is Geref. vrijg. Predikant te Rouveen (Gem. Staphorst). Hij is een sterk voorstander van de inenting. Hij motiveert rustig, maar niet overtuigend. De laatste tijd wordt veel over deze dingen geschreven. We kunnen daarom hier kort zijn. We volstaan met een enkele opmerking. Er zijn nog mensen, die op een rechte wijze geloven in God de Vader, de Almachtige, Schepper des hemels en der aarde. Zij spreken in overeenstemming met zondag 9 en 10 van onze Heidelbergse. En zij zijn welgelukzalig.

Wil men kennis nemen van deze open brief dan kan men zich wenden tot de schrijver of tot de Staphorster drukkerij.

Dr. C. Graafland *APOSTOLAAT, IN WELKE RICHTING?*

Uitgave: Hervormde Bond Inwendige Zending op G.G. Deze brochure is verschenen in de reeks: zending in zes continenten, nr. 90. Ze bevat de weergave van een referaat, gehouden te Utrecht op 20 maart 1971. Dr. Graafland schetst eerst met enige uitvoerigheid hoe de ontwikkeling in de laatste jaren rondom het apostolaat van de kerk zich heeft voltrokken. Dat is zeer informeel. Daarna stelt hij de vraag aan de orde, hoe wij daartegenover onze positie hebben in te nemen. Hij zegt, dat het in het apostolaat van de kerk gaat om de overdracht van de boodschap van Gods genade aan deze wereld. Het is Gods welbehagen geweest om deze overdracht te doen plaatsvinden via de gemeente. Het is een leerzame brochure, die voor f 2,— te bestellen is door storting op giro 980.980 t.n.v. Bond Inwendige Zending, J. v. Oldenbarneveltlaan 10 te Amersfoort, met vermelding: „zend mij nr. 90”.

EEN BRANDENDE EN LICHTENDE KAARS

Uitgave van boekhandel G. J. Van Horssen, Barneveld Dit boekje van ruim 120 blz. geeft een verslag van de begrafenis van Ds. J. Pannekoek, in leven predikant der Reformed Congregations of North America te Chilliwack, B.C., Canada, waaraan toegevoegd de predikatie van Ds. F. Mallan op zondag 24 januari 1971, alsmede 19 brieven van Ds. Pannekoek.

Ds. Pannekoek is niet lang predikant geweest. Slechts 8 jaren heeft hij het evangelie mogen bedienen. Hij stierf na een kort ziekbed op 54-jarige leeftijd, dus nog betrekkelijk in de kracht van zijn leven. We moesten onwillekeurig denken aan onze vriend Ds. F. Bakker, die enige jaren geleden op 45-jarige leeftijd heenging. Hij stond ook slechts 8 jaren in het ambt van dienaar des Woords. Voor hen was het winst, maar voor de achterblijvenden, ook voor de kerk op aarde in de strijd, een groot verlies. We hebben Ds. Pannekoek niet gekend, doch wel meer-malen door anderen van hem gehoord. Er ging een goed getuigenis van hem uit. Dat was Gods genade alleen. Hij was nog jong, toen de Heere hem in het hart greep. We zouden graag in dit boek wat meer over zijn leven hebben kunnen lezen. Gods werk mag verteld worden. Het boek bevat veel goeds en is vooral voor hen, die de overleden dienaar van nabij of van verre gekend hebben, een mooie herinnering. Hij spreekt nog, nadat hij gestorven is.

Bij het lezen dachten we wel: wat is er toch een verscheidenheid onder Gods kinderen en knechten. Maar bij alle verscheidenheid is er een diepere eenheid. We gaan daar hier niet op in, omdat we te maken hebben met een geschrift, dat uitgegeven werd ter gelegenheid van het vrij plotseling heengaan van een dienstknecht, die van zijn roeping op aarde ontheven werd en nu de wens van zijn hart verkregen heeft.

Het boek is keurig uitgegeven en kost gebonden f 12,90.

NA 40 JAAR

uitgave van de kerkeraad van de Chr. Geref. Kerk te Middelharnis.

Het was op 9 maart j.l. 40 jaar geleden, dat te Middelharnis een Chr. Geref. kerk geïnstitueerd werd. Ter gelegenheid daarvan werd dit boek uitgegeven. Het heeft als ondertitel: De Herder, de herders en de schapen tijdens het 40-jarig bestaan van de Chr. Geref. Kerk te Middelharnis.

Ds. P. Roos, de tegenwoordige predikant van die gemeente, schreef een Ten geleide. Het Kerkelijk overzicht is van de hand van Br. Villerius. In 37 blz. geeft hij de geschiedenis van de kerk van Middelharnis weer. Hij begint bij de afscheiding. Hij schrijft zo, dat men belangstellend verder leest, mede door de opmerkingen, die de schrijver maakt. In zijn overzicht vinden we foto's van Ds. G. van Velzen, wiens arbeid te Middelharnis zo gezegend was, van de verschillende predikanten, die daarna die gemeente gediend hebben en van de tegen-

woordige predikant. Verder 2 foto's van het interieur van de kerk, zoals dat was en zoals het is. We missen een foto van het exterieur. Tenslotte trof ons de foto van ouderling Anth. Driesse, die de stoot gegeven heeft voor het ontstaan van de gemeente en die haar tot zijn dood in 1966 met liefde gediend heeft en zoveel voor haar betekend heeft.

Het overzicht van br. Villerius laat zien, dat ook in Middelharnis sprake is van strijd. De oudere garde gaat heen en een jonger geslacht staat op, dat de wonderen des Heeren niet gezien heeft. Dit is een verschijnsel, dat overal waar te nemen is en zulke bedenkelijke gevolgen heeft of kan hebben.

Na het Kerkelijk overzicht komen lijsten van predikanten, ouderlingen en diakenen, een overzicht van belangrijke data, een opgave van de tegenwoordige kerkeraads-leden. Verder vinden we in het boek een preek van Ds. G. van Velzen en achtereenvolgens een preek van alle predikanten, die de kerk van Middelharnis hebben gediend en tenslotte nog een preek van de huidige predikant. Het was een goede gedachte om het gedenkboek met deze preken te verrijken.

Door een en ander is het boek van meer dan 200 blz. geworden. Het is keurig gebonden uitgegeven. Alle gemeente-leden hebben een exemplaar gekregen. De kerkeraad heeft nog een aantal exemplaren beschikbaar voor belangstellenden. Na storting van f 10,— per ex. op girorekening 503027 ten name van de penningmeester van de Chr. Geref. Kerk te Middelharnis, Prins Hendrikstraat 19, volgt toezending.

Dit is juist iets voor belangstellenden in het kerkelijke leven.

B.

Wij leveren u alle

Bijbels en Psalmboekjes

(Statenvertaling)

franko thuis

H.H. Kerkeraden!

Voor de levering van **huwelijksbijbels** houden wij ons aanbevolen

BOEKHANDEL VAN LEEUWEN

Wijk 7-78, Urk, telef. 05277-1783

na 7 uur: Almerelaan 1, telef. 05277-1593

Tegen de meeste kwalen hebben onze geneeskrachtige kruiden hun voortreffelijke werking reeds bewezen, o.a.

HOOFDPIJNKRUIDEN

(bevat geen verdovende gifstoffen)

KRUIDEN TEGEN AAMBEIEN

(reeds na enkele dagen al duidelijke resultaten merkbaar!)

REUMATIEKKRUIDEN

(zowel bij gewrichts- als spierreuma)

EXCEEMKRUIDEN

(geneest van binnen uit alle soorten exceem)

Alle soorten kruiden zijn verpakt in kuren voor een maand à f 6,95 (geen bijkomende kosten)

DROGISTERIJ SIKKING
BARREVOETESTRAAT 5, HAARLEM
Tel. 023-312882 - Giro 190609

Het adres voor al Uw

GOEDE BOEKEN

lees- en prekenboeken, bijbels (uitsluitend statenvertaling) en psalmboekjes is

G. KOOL

Lingedijk 31, postbus 22, Leerdam

(Uw bestelling ongefrankeerd: antwoordnr. 3)

1911 **Soli Deo Gloria** 1971

D.V. 13 juli a.s. hopen onze geliefde ouders, groot- en overgrootouders

T. Verdoorn

en

M. Verdoorn-Kraal

de dag te herdenken dat zij voor 60 jaar in het huwelijk traden.

Hun dankbare
kinderen, klein- en achterkleinkinderen.

Papendrecht, juli 1971

Westende 258

Receptie van 19.00 tot 20.00 uur in het Herv. Kerk. Centrum „de Ark”, Rubenstr., Papendrecht